

Gebroken Ogen – Magdalena Charlot

Een ongelijke strijd

‘Gebroken Ogen’ is geschreven door de moeder en nabestaande van Remco. Remco stierf op zijn 28ste, alleen thuis, aan acuut hartfalen. Hij leed jarenlang aan ernstige depressies. Het boek gaat over de strijd van de moeder om de oorzaken van het overlijden boven water te krijgen en om rechtvaardiging van haar zoon. Het gebrek aan aandacht voor de lichamelijke toestand van psychiatrische patiënten is voor veel Ypsilonleden zeer herkenbaar.

Een dik boek. Het verhaal van de moeder is kunstig door dat van de zoon geweven. Voorafgaande aan depressies duikt het beeld op van een jongen die vrolijk, aantrekkelijk en gemakkelijk in de omgang is, goed verzorgd, sportief en intelligent. De omgeving is prettig en warm. Na de echtscheiding van haar Amerikaanse echtgenoot is moeder met zoon en dochter naar Nederland verhuisd. Remco die in Amerika veel met zijn vader sportte mist hem erg. Behalve dat gemis van zijn vader heeft hij alles in zich en om zich heen om een goed leven te kunnen leiden. Pas in de beginjaren van zijn adolescentie begint hij te veranderen, heel geleidelijk maar voor de oplettende moeder zorgelijk. Ze ziet hem veel op bed liggen, minder sporten, vindt chipszakken, pizzadozen en colaflessen onder zijn bed. Hij zakt weg in zijn eerste depressie.

Door de onconventionele opbouw van het boek blijf ik geboeid lezen. In haar denken en doen, haar fouten, herken ik veel van mezelf. Ze twijfelt of ze het wel goed doet als ze hem de ene keer stevig aanpakt, de andere keer zacht. Ze spaart zichzelf niet.

Door alle negatieve symptomen krijgt Remco last van overgewicht. Ofschoon hij zo nu en dan door diëten flink weet af te vallen. Op bed liggen, nergens zin in hebben en niet meer sporten vormen een vicieuze cirkel waar hij niet meer uit komt. Zo jojoet de zoon door de jaren van zijn adolescentie heen met zijn gewicht. En zijn moeder met hem tussen hoop en wanhoop.

Uiteindelijk weet ze hem zover te krijgen dat hij de aangeboden hulp aanvaardt. Hij fietst met exorbitant overgewicht naar de psychiater. Daar stuit hij op onbegrip en afwijzing. Hij zou lui zijn, niet depressief en kon best zelf afvallen. Heeft geen behandeling nodig. Ze verwijst hem naar een lotgenotengroepje.

Bij het zien van het overgewicht laat ze geen lichamenlijk onderzoek doen naar mogelijke oorzaken zoals diabetes of hart- en vaatproblemen. Kortom ze doet helemaal niets! Later zou blijken dat zijn presentatie, te dik (!), deze psychiater niet bevalt. De moeder hoort later van lotgenoten dat overgewicht vaker (heimelijk) gehanteerd wordt als grond voor afwijzing.

Als hij 28 jaar is, overlijdt Remco, alleen in zijn appartementje.

De moeder strijdt door. Nu om de oorzaken van dit acute overlijden boven water te krijgen. Maar ook voor rechtvaardiging van haar zoon. Moeder houdt ondanks haar immense verdriet haar hersens bij elkaar. Ze laat onmiddellijk autopsie doen waardoor de doodsoorzaak niet meer ontkend kan worden. Dat is nog niet eenvoudig. In deze omstandigheden: acuut hartfalen, in behandeling bij de GGZ, ernstig overgewicht, is deze procedure geen automatisme. Dat zou wel zo moeten zijn

Het resultaat van de autopsie is verbijsterend: een extreem hoog suikergehalte en drie kransslagaderen compleet dichtgeslibd! Gestorven aan een hart dat er uitzag als dat van een 73-jarige. Veroorzaakt door niet behandelde diabetes met resultaat: morbide obesitas!

Moeder is des duivels over het falen van de hulpverlening en klaagt die aan in de klachtencommissie. Ze krijgt gelijk: falen van de hulpverlening op vele punten. Ze gaat naar de regionale tuchtraad en krijgt ook daar gelijk. De op vele cruciale punten falende psychiater krijgt een (weliswaar voorwaardelijke) schorsing opgelegd.

Na deze uitslag denkt moeder dat haar strijd voor rechtvaardigheid van Remco gestreden is. Hij was niet lui en had nooit zelfstandig kunnen afvallen. Hij had grondig lichamenlijk onderzocht moeten worden, had medicatie moeten krijgen en begeleiding om hem weer op de rails van zijn leven terug te krijgen. Ook voor de nabestaanden was niets geregeld. Pas op eigen initiatief en dan na drie weken kon moeder een eerste – en enige- gesprek krijgen.

Na een paar weken rust ontvangt ze het bericht dat de psychiater tegen de uitspraak van de regionale tuchtraad in beroep gaat bij de Centrale Tuchtraad in Den Haag. Weer maanden van onrust, van

kosten maken en van energie verspillen aan het verzamelen van stukken en het schrijven van een klaagschrift. Met als resultaat dat de Centrale Raad de maatregel opgelegd door de regionale Tuchtraad schrapt, wel de feiten van het falen erkent maar dat afdoet met een berisping. Het was per slot ook pas de eerste keer dat er een klacht was ingediend!

En dat is helaas geen wonder, maar een gevolg van de dilemma's waar families mee te maken hebben. Ze zijn voor de zorg van hun naasten afhankelijk van dezelfde hulpverlener tegen wie ze wegens falen een klacht zouden moeten kunnen indienen.

Zelfs het regelen van een autopsie komt maar bij weinigen op door de shock van de plotselinge dood van een naaste. Nabestaanden zijn voor toestemming afhankelijk van de inzichten en goede wil van de schouwarts en het kost veel geld. Terwijl het toch eigenlijk tot een vast protocol zou moeten behoren.

De auteur beschrijft de ongelijke strijd. Zij, particulier, moet alles zelf organiseren, zich van een deskundige en gewiekste advocaat voorzien die in staat is om de nodige informatie, de dossiers los te krijgen. Alles zelf betalen met het vooruitzicht van een dubieuze, onbevredigende uitslag.

In plaats van een gevoel van rechtvaardigheid overheerst door de samenstelling van deze tuchtraden sterk het gevoel van vakgenoten die elkaars handelen dekken. Mede daardoor kunnen maar weinigen de moed en het doorzettingsvermogen opbrengen om zo'n strijd aan te gaan.

De gang naar de tuchtraad is geplaveid met blokkades.

Professor Anton Loonen, die het voorwoord schreef, ondersteunt het belang van haar verhaal door zijn bezorgdheid over de groeiende marktwerking in de zorg. Een fenomeen dat ik eerder ben tegengekomen in de publicaties van Detlef Petry en in het boek Raarhoek.

Loonen raadt het boek ter lezing en lering dringend aan bij hulpverleners, politici, ambtenaren en zorgverzekeraars.

Voor ons Ypsilonleden is het relaas van moeder en zoon een bekend verhaal. Vooral de langdurige pogingen om een puber, een adolescent of partner weer op de rails te krijgen. Voor het eigen leven blijft nauwelijks nog energie over.

Dat neemt niet weg dat het verhaal ook voor ons familieleden een signaal is voor oplettendheid. Dring bij de hulpverlening aan op zorgvuldig lichamelijk onderzoek, vooral naar diabetes en hartfalen.

Een holistische aanpak van lichaam en geest had óók deze dood wellicht kunnen voorkomen.

Liesbeth Gerris

Gebroken Ogen, Magdalena Charlot, Uitgeverij Boekenbent, Isbn 978-90-8570-680-9. Prijs € 19,-.